

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

יד.

עין משפט
נר מצוה

יא מ"י פ"ד מהלכות
שגגות הלכה א סמג
עין ר"י:
יד ב מ"י שם הל"ה:
מ"ד מ"י שם פ"ה הל'
ג סמג שם:

רבינו הגנאל

[שעמא דרבין עקיבא
לעולם שאם עשו תשובה
ב"ד של מעלה מוחלין
להן מאי קשיא הא לא
עשו תשובה לא פסיקא
מילתא דכרת דכל אימת
דעשה תשובה מוחלין לו
אבל מיתות ב"ד אינו כן:
ר' יצחק אמר חייבי
כריתות בכלל היו. פ"י אלו
שפירשה בהן התורה כרת
בגון אחותו וכיצא בהן
בכלל כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונכרתו הנפשות הערשות
מקרב עצמו (א) ולמה יצא
כרת ונכתבה באחותו
לדונן בכרת ולא במלקות.
ורבנן כרת באחותו למה
להו לחייבו על אחותו
שהיא (היא) אחות אביו
והיא אחות אמו. משכחת
לה ברשיעא בן רשיעא
אמר ר' אדא בר אבהב
בגון שבא אביו על אמו
והוליד שתי בנות וחזר
ובא על אחת מהן והוליד
בן ובא אותו הבן על
אחות אמו שהיא אחותו
מאביו והיא אחות אביו
מן האם והוה רשיעא בן
רשיעא ומפורש בכריתות
פ"א (דף טו ע"א) אבל לחלק
שאר שגג מביא קרבן על
כל אחת מהן נפקא להו
מואל אשה בדרת שומאתה
לחלק על כל אשה ואשה:

(א) פסיוט רש"י:

קשה לישנא דקום עשה דמשמע דליכא בהן שום לאו הקשה הר"ר
שלמה מדרוו"ש (י) (דמ"מ קשה) נהי דקרבן לא בעי אזהרה מ"מ הכך
דליכא אלא חד כרת כמו מפטס וסך ללא ידעינן דלוקין לחטאות
אלא משום שהם לאוין מוחלקין לרבי אלעזר דלמנר רבי אושעיא
ואנטריכו לחלק א"כ לא לילקי עליהו
כי היכי דבעינן למימר אי קרבן בעי
אזהרה ללא לקי אלאו דכריתות וי"ל
דמ"מ נהי דאנטריכו לחלק בשביל
זה לא נמנע מללמוד ממנו מלקות
כיון דידעינן דכו מיוז קרבן בלא לאו
נהי דחילוק לא ידענא אלא מלאוין
מ"מ ילקו:

לאפוקי הני. פסח ומילה
(ה) דנקום עשה וינהו קשה
ל"ל היקשא לאפוקי פסח ומילה תיפוק
ליה מדלמרינן דת"כ ועשה אחת ילא
מסימ ומדימ ומקלל אציו ואמו ועדימ
וזמנין שאין בהן מעשה דאין בהן
קרבן ויהי פסח ומילה דאי מימנע
ולא עביד ליכא מעשה ושמה י"ל
דאנטריך דרשא דהכא משום דת"כ
איכא דרשא אחריתי דמפרש מסימ
ומדימ ללאו דני קרבן וינהו משום
דבעינן דומיא דעבודת כוכבים דיש
בו כרת ופסח ומילה הוו בכרת והוה
אמינא דהויין בקרבן מיהו ממילה
קשה למה לי קרא דהא לא הויא בכרת
דומיא דעבודת כוכבים דהא לעולם
לא יתברך שיהא בכרת עד שימות
לעולם יכול למול עצמו ולפטור מכרת
וי"ל לעולם לא זמן שלא מל עונש
כרת עליו: ההוא מיבעי ליה
לחייבו על אחותו שהיא בת אביו
ובת אמו. וא"ת ל"ל (א) נקדושים תיפוק
ליה גזי אזהרה כמיז לחותך היא
יתירא לחמותו בת אציו ובת אמו
וכמיז (ויקרא יח) ונכרתו הנפשות
הערשות וי"ל דונכרתו לא קאי אלא
האעריות המפורשות בגדול ונהי
דקרא כמיז ערות בת אשת אצין
מוולדת אצין לחותך היא מ"מ מיירי
טפי מאחותו שהיא מאשת אציו ובת
אציו אצל בת אציו ובת אמו
(א) ומאונסים) לא ידעינן אלא מימורא
דקרא לחותך היא:
ואידך (א) רבי יצחק גמר עונש

מאזהרה. תימה דכריתות פ"ק (דף ג.) א"ר יצחק עונשין מן הדין דקאמר לרי יצחק כדאית ליה ולרבנן כדאית להו לומר דאין עונשין מן הדין
וכן לקמן דפרקין (דף י.) דקאמר אפי' למאן דאמר עונשין מן הדין כו' ופי' דהיינו ר' יצחק ותימה דבכל שינוי דהכא משמע דשפיר
אית ליה לרי יצחק דאין עונשין מן הדין ונראה דלהאי שינויא דקאמר גמר עונש מאזהרה סבר ר' יצחק עונשין מן הדין דהכי
פירושא גמר עונש מאזהרה משום דליכא קל וחומר להעניש וכיון דהשווס באזהרה הוא הדין נמי בעונש כיון דליכא קל וחומר
להעניש ומעמה אמר רבי יצחק בכל דוכמי נמי עונשין מן הדין דהיינו היכא (א) שאין לריך לענין אזהרה ומהאי טעמא היכא דגמיר עונש
מאזהרה היינו דוקא דליכא להענישו מן הדין דאס לא כן בעינן לענין אזהרה הוא הדין לענין עונש אלא כפי' דדוקא משום דליכא להענישו מן הדין קאמר
גמר (גמר) עונש מאזהרה כך נראה למשי"מ ורבי עין: (ה) גריס רש"י ואידך סבר לה כר"א דלמנר שני לאוין וכרת אחד מוחלקין
לקרבן והלכך בנפסס וסך דלוקין בלאוין ידעינן שחלוקין לחטאות וא"ת כיון דלאוין מוחלקין א"כ ל"ל לחותו דסיפא דדריש לחלק תיפוק
ליה דלאוין מוחלקין ופי' בקונטרס דכיון דאחא להכי צעריות נמי לא בעי חילוק ולא אנטריך ליה למדרש אל אשה דלעיל ולא דריש
אחותו לחלק ואייתר ליה עיקר (א) [קרא דכרת] באחותו לדונן בכרת ולא במלקות ואחותו (א) דסיפא לחותו שהיא בת אציו ובת אמו לומר
שאין עונשין (א) ואחותו דרישא לא אנטריך ליה ולדרשא אחריתא אחא אי נמי אורחיה דקרא הוא עוד יש מפרשים דשפיר אנטריך
דרשא לחותו שהיא אחות אציו ואחות אמו דנהי דליכא לאוין מוחלקין מ"מ הואיל והס גוף אחד אימנא לא ליחייב אלא אחת
דלא דמי למפטס וסך שהס עבודות מוחלקות ושפיר אחי (א) מרבי אלעזר אצל דפרק קמא דכריתות (דף ג.) משמע כפירוש
הקונטרס דכריך אהא מילתא וכי מאחר דלאוין מוחלקין בו כרת באחותו למה לי פי' דדרשינן מינה חילוק צעריות ואליכא:
דר"א תיפוק ליה חילוק משום דלאוין מוחלקין כמו מפטס וסך ומאי פריך והא לא דמי דכפירשתי לכן נראה כפירוש הקונטרס:
ההוא

כדאמרין מעיקרא. טעמיה דר' עקיבא משום שמי רשעיות הוא
ודקאמרת חייבי כריתות נמי שמי רשעיות הן דלכתי עונש כרת
עליו לא פסיקא מילתא לכרת הואיל והוא תלוי בתשובה: ורבנן.
רבי ישמעאל ור"ע: לחלק. לפי שכלל כל העריות בכרת אחת
הייטי אומר אס עשאן כולם בהעלם
אחד אינו חייב אלא אחת לכך יראה
כרת באחותו לחלק דהוי דבר שהיה
בכלל ויאל מן הכלל ללמד על עצמו
שמתחייב עליה לענמה אס (א) עשאס
עס חצרותיה ולא ללמד על עצמו
יאל אלא ללמד על הכלל כולו יאל מה
אחותו מיוחדת שהיא ערוה וחיבינן
עליה בפני עצמה אף כל שהיא ערוה
חיבינן עליה בפני עצמה: מואל אשה.
דמלי למכתב ולנדה לא תקרב:
לחייבו על אחותו ועל אחות אציו כו'.
אס בא על שלשתן בהעלם אחד:
הכי שמוס מוחלקין. שיט אזהרה
בכל אחת והרי הן כשאר כל העריות:
כרשיעא בר רשיעא. דהא על אמו
והוליד שתי בנות וחזר ובא על אחת מהן
והוליד בן ובא הבן על אחת אמו שהיא
אחותו ואחות אציו: באלטיו. במקום
שמוכרין בשטר במקולין: מאחותו
דסיפא. ערות אחותו גלה (ויקרא ט):
שאין עונשין מן הדין. שהרי ענש
על בת אמו שלא בת אציו ובת אציו
שלא בת אמו שאל (א) בת אציו או בת
אמו ויש לומר כ"ש שענש על בת
אציו ובת אמו אצל אס אמרת כך
ענש: מן הדין לכך נאמר לחותו
דסיפא: גמר עונש מאזהרה. דלענין
אזהרה כמיז לחותך היא יתירא
לחזיר על אחותו בת אציו ובת
אמו (א) שנאמר (סס יח) ערות בת
אשת אצין מולדת אצין לחותך היא
ומה אזהרה לא חלק בין אחותו בת
אציו שלא בת אמו (א) ובת אמו שלא בת
אציו ולאחותו שהיא בת אציו ובת
אמו אף בעונש ענש על אחותו בת
אציו ואמו כאחותו דבת אציו שלא בת
אמו ובת אמו שלא בת אציו:
מאחותו

איבעית אימא גמר עונש מאזהרה ואיבעית אימא נפקא ליה מאחותו

מאזהרה. תימה דכריתות פ"ק (דף ג.) א"ר יצחק עונשין מן הדין דקאמר לרי יצחק כדאית ליה ולרבנן כדאית להו לומר דאין עונשין מן הדין
וכן לקמן דפרקין (דף י.) דקאמר אפי' למאן דאמר עונשין מן הדין כו' ופי' דהיינו ר' יצחק ותימה דבכל שינוי דהכא משמע דשפיר
אית ליה לרי יצחק דאין עונשין מן הדין ונראה דלהאי שינויא דקאמר גמר עונש מאזהרה סבר ר' יצחק עונשין מן הדין דהכי
פירושא גמר עונש מאזהרה משום דליכא קל וחומר להעניש וכיון דהשווס באזהרה הוא הדין נמי בעונש כיון דליכא קל וחומר
להעניש ומעמה אמר רבי יצחק בכל דוכמי נמי עונשין מן הדין דהיינו היכא (א) שאין לריך לענין אזהרה ומהאי טעמא היכא דגמיר עונש
מאזהרה היינו דוקא דליכא להענישו מן הדין דאס לא כן בעינן לענין אזהרה הוא הדין לענין עונש אלא כפי' דדוקא משום דליכא להענישו מן הדין קאמר
גמר (גמר) עונש מאזהרה כך נראה למשי"מ ורבי עין: (ה) גריס רש"י ואידך סבר לה כר"א דלמנר שני לאוין וכרת אחד מוחלקין
לקרבן והלכך בנפסס וסך דלוקין בלאוין ידעינן שחלוקין לחטאות וא"ת כיון דלאוין מוחלקין א"כ ל"ל לחותו דסיפא דדריש לחלק תיפוק
ליה דלאוין מוחלקין ופי' בקונטרס דכיון דאחא להכי צעריות נמי לא בעי חילוק ולא אנטריך ליה למדרש אל אשה דלעיל ולא דריש
אחותו לחלק ואייתר ליה עיקר (א) [קרא דכרת] באחותו לדונן בכרת ולא במלקות ואחותו (א) דסיפא לחותו שהיא בת אציו ובת אמו לומר
שאין עונשין (א) ואחותו דרישא לא אנטריך ליה ולדרשא אחריתא אחא אי נמי אורחיה דקרא הוא עוד יש מפרשים דשפיר אנטריך
דרשא לחותו שהיא אחות אציו ואחות אמו דנהי דליכא לאוין מוחלקין מ"מ הואיל והס גוף אחד אימנא לא ליחייב אלא אחת
דלא דמי למפטס וסך שהס עבודות מוחלקות ושפיר אחי (א) מרבי אלעזר אצל דפרק קמא דכריתות (דף ג.) משמע כפירוש
הקונטרס דכריך אהא מילתא וכי מאחר דלאוין מוחלקין בו כרת באחותו למה לי פי' דדרשינן מינה חילוק צעריות ואליכא:
דר"א תיפוק ליה חילוק משום דלאוין מוחלקין כמו מפטס וסך ומאי פריך והא לא דמי דכפירשתי לכן נראה כפירוש הקונטרס:
ההוא

(א) כריתות ב: ימותנה,
(ב) לה. ע"כ, (ג) כריתות
טו, (ד) רש"י חייב א על
כולן, (ה) [לעיל ה: פסוקין
וה. ט"ז, (ו) וימותנה ב:;
(ז) רש"י ופי' רש"י,
(ח) רש"י. שמעין מלשנה,
(ט) רש"י מ"ו, (י) שייך לעיל
סוף ע"ב, (יא) רש"י מ"ו,
(יב) רש"י לע"ב, (יג) רש"י,
(יד) רש"י דרישא.

תורה אור השלם

1. ואל אשה בגדת
טמאתה לא תקרב
לגלות ערותה:
ויקרא יח יט
2. ואיש אשר יקח את
אחותו בת אביו או בת
אמו וינאף את ערוהו
ודאי תראה את ערוהו
הקסד הוא ונכרתו לעיני
בני עמם ערות אחותו
גלה עון יאשא:
ויקרא כ ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' דתנן אמר ר'
עקיבא. ג"כ משה פ"ג
דכריתות: (ב) שם ואידך
נמי האי חלי: (ג) רש"י
ד"ה לתק וכו' אס עשאה
עס: (ד) תוב ד"ה
לאפוקי הני פסח ומילה
קרבן: (ה) ד"ה היכא
וכי ואל"ל ל"ל מקרא
דבדוקושים תיפוק ליה
דבני אזהרה: (ו) ד"ה
ואידך פ"י ר' יצחק וכו'
וה"פ גמר עונש:
(ז) בא"ד דהיינו היכא
דשיין לענין אזהרה ומהאי
טעמא דהכא דגמיר עונש
מאזהרה דהיינו דוקא
אשת אצין מולדת אצין לחותך היא
ומה אזהרה לא חלק בין אחותו בת
אציו שלא בת אמו (א) ובת אמו שלא בת
אציו ולאחותו שהיא בת אציו ובת
אמו אף בעונש ענש על אחותו בת
אציו ואמו כאחותו דבת אציו שלא בת
אמו ובת אמו שלא בת אציו:
אמי מדרבי אלעזר:

מוסף רש"י

חייב על כל אחת
ואחת. ולי לא כתיב אלא
חד כרת אטוליה, הו
אמינא היכא דעבידכו
לכולו בהעלם אחד לא
מייבי אלא חד, השתא הו
דבר שהיה בכלל ואלא מן
הכלל ללמד על הכלל כולו,
דמה אחותו מיוחדת היא
ערוה וחיבינן עליה בפני
עצמה, אף כל שהיא ערוה
חיבינן עליה בפני עצמה
(ב) במוטות (ה).
באיטוליה.
סך של עימארום. שם
הערו (ב) במוטות (ט). שאין
עונשין מן הדין. שחלוקין
קל וחומר דמי ממוטות
ומזות עשה והלכות ערוה
ופסולי קדושים אמה למד
מק"ץ אצל לא אחרות
ועונשין (ח) ותימה (א).
אמי מדרבי אלעזר: